

ผักชี (Parsley)

ผักชีเป็นผักที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน คือ ส่วนของใบและก้านใบใช้บริโภคเป็นผักสดหรือใช้รับประทานกับสาหร่ายใต้น้ำและรากใช้เป็นส่วนประกอบอาหารได้หลายอย่าง ใช้ต้มเป็นน้ำชุป หรือน้ำก๋วยเตี๋ยวทำให้น้ำชุปมีกลิ่นหอมและรสชาติดี เมล็ดใช้เป็น ส่วนประกอบของเครื่องแกงเผ็ด หรือนำมาบดคลุกกับเนื้อวัวสดทำให้ได้เนื้อสวรรค์มีกลิ่นหอม นำรับประทาน กลิ่นหอมของเมล็ด ราก ใบ และต้นของผักชีสามารถใช้ดับกลิ่นคาวของเนื้อสัตว์ ได้เป็นอย่างดี ผักชีนอกจากจะใช้ปรุงอาหารเพื่อให้มีกลิ่นหอมแล้ว ยังใช้เพิ่มความอร่อยและความสวยงามของอาหารแล้ว ยังใช้เป็นยาสมุนไพรแก้ผื่น ปวดฟัน หัด ท้องอืดเพื่อ ริดสีดวง ทวาร ช่วยขับลม บำรุงธาตุ ช่วยย่อยอาหาร นอกจากนี้ในผักชียังมีสารหอมระเหย วิตามินซีและ แอสคอร์บิก จึงช่วยบรรเทาอาการหวัดได้อีกด้วย

ลักษณะโดยทั่วไป :

ผักชีมีชื่อเรียกหลายชนิดแตกต่างกันไป เช่น ภาคเหนือเรียกว่า ผักหอมป้อมและผักหอม ผอม ภาคอีสานเรียกว่า ผักหอมน้อย และที่นครพนมเรียกว่า ผักหอม ผักชีเป็นผักที่อยู่ในตระกูล Umbelliferae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Coriandrum sativa* Linn

ผักชีเป็นพืชล้มลุกที่มีอายุสั้นคือ ประมาณ 40-60 วัน ลำต้น ราก ใบ ก้านใบ ดอก และ เมล็ดมีกลิ่นหอม สามารถขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นดินเหนียว ดินร่วน ร่วนปนทราย แต่จะชอบดินร่วน มีการระบายน้ำดีสามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย ปลูกได้ตลอดปี ช่วงที่เหมาะสมที่สุด คือ ฤดูหนาว แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ ราชบุรี นครปฐม และเขต ปริมณฑล

พันธุ์ผักชี : พันธุ์ผักชีที่นิยมปลูกทั่วไปในประเทศไทย มีอยู่ 2 พันธุ์ คือ

1. พันธุ์พื้นเมือง มีลักษณะต้นเล็ก ใบบาง เมล็ดเล็ก ออกดอกเร็ว อายุสั้น มีกลิ่นหอมจัด
2. พันธุ์ ออฟริกา มีลักษณะ ต้นใหญ่ ใบหนาใหญ่ มีกลิ่นหอมเล็กน้อย อายุยาวนานกว่าพันธุ์พื้นเมือง

สำหรับพันธุ์ผักชีที่นิยมปลูกทั่วไป ได้แก่ พันธุ์สิงคโปร์ พันธุ์สิงคโปร์เมล็ดดำ และพันธุ์ไต้หวัน ซึ่งสามารถหาซื้อได้ตามแหล่งขายเมล็ดพันธุ์ผักทั่วไป

การปลูกผักชี :

การเตรียมดิน แปลงปลูกอาจเตรียมแบบยกร่องจีน มีคูน้ำล้อมรอบแบบยกร่องธรรมดา หรือปลูกในแปลงนา โดยการไถพรวนแล้วโรยเป็นแถว ผักชีเป็นผักที่มีระบบรากตื้น การเตรียมดินปลูกผักชีก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกผักอื่นๆ ทั่วไป โดยขุดหรือไถพลิกดินลึกประมาณ 15-20 เซนติเมตร ตากดินไว้ 5-7 วัน เพื่อฆ่าเชื้อโรคและวัชพืชต่างๆ แล้วพรวนย่อยดินให้แตกเป็นก้อนเล็ก ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักให้มาก คลุกเคล้าให้เข้ากับดินและปรับหน้าดินให้เสมอ

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ ผักชีเป็นพืชที่ขยายพันธุ์ด้วยการใช้เมล็ด ดังนั้นก่อนที่จะปลูกต้องเตรียมเมล็ดพันธุ์ให้พร้อม โดยการนำผลมาบดให้แตกเป็นสองซีก แล้วนำไปแช่น้ำประมาณ 2-3 ชั่วโมง แล้วเอาขึ้นมาผึ่งลมให้แห้งแล้วเคล้ากับทรายหรือขี้เถ้าทิ้งไว้จนเมล็ดเริ่มงอกจึงนำไปหว่านในแปลง

วิธีการปลูก ก่อนปลูกต้องรดน้ำให้ทั่วแปลง นำเมล็ดที่เตรียมไว้มาหว่านลงบนแปลงปลูกที่ได้เตรียมไว้ กลบด้วยดินละเอียดบางๆ แล้วคลุกด้วยฟางหรือหญ้าแห้งอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันต้นอ่อนจากแสงแดดและรักษาความชื้นของผิวดิน หรือจะปลูกโดยใช้วิธีโรยเป็นแถวบนแปลง ให้แต่ละแถวห่างกัน 20-30 เซนติเมตร แล้วทำการถอนแยกให้เหลือระยะระหว่างต้นประมาณ 10-20 เซนติเมตร หลังจากหว่านเสร็จแล้วต้องรดน้ำให้ชุ่ม

อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 20 ลิตรต่อไร่ อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์จะมากขึ้นหรือน้อยลงกว่านี้ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน ฤดูกาล และเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ด หากดินมีความอุดมสมบูรณ์ดีจะใช้เมล็ดพันธุ์น้อยลง เพราะผักชีสามารถเจริญเติบโตได้ดีและรอดตายได้มาก

การปฏิบัติดูแลรักษาผักชี :

การให้น้ำ ผักชีเป็นผักที่ต้องการน้ำมากแต่ไม่ชอบน้ำขัง ดังนั้น ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ วันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น อย่าให้น้ำมากจนโชกเกินไป เพราะผักชิต้าถูกน้ำหรือฝนมากๆ มักจะเน่าง่าย สำหรับวัชพืชที่ขึ้นในระยะแรกควรรีบกำจัดโดยเร็ว โดยใช้มือถอน อย่าปล่อยให้ลุกลาม เพราะวัชพืชเป็นตัวแย่งน้ำและอาหารจากผักชี

การใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นตอนเตรียมดินก่อนปลูก เมื่อผักชีแตกใบแล้วถ้าจะเร่งให้งามเร็วก็ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (21-0-0) ประมาณ 15-30 กรัม ผสมน้ำ 1 ปี๊บ ฉีดพ่นในแปลงให้ทั่ว

ในการใส่ปุ๋ยผักชีมีการปฏิบัติกันหลายแบบแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น แต่วิธีที่ให้ผลผลิตที่ดีคือการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ซึ่งเกษตรกรสามารถผลิตผักชีได้สูงถึง 1,300-1,900 กิโลกรัมต่อไร่ และที่สำคัญคือผักชีเป็นผักที่ใช้ประโยชน์จากรากด้วย ดังนั้นในการถอนขึ้นมาจากดินจะต้องได้รากที่สมบูรณ์ ดินปลูกจึงต้องร่วนซุยพอสมควร ฉะนั้นจึงควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักให้มากทุกครั้งที่ปลูก หากได้ผักชีที่ต้นโตรากสวยงามก็จะทำให้ได้น้ำหนักมากขึ้นด้วย

โรคและแมลง โรคที่อาจพบในผักชี ได้แก่ โรคเน่าที่ใบและโคนต้น ซึ่งป้องกันกำจัดได้โดยการฉีดพ่นสารแมนโคเซป เช่น ไดเทนเอ็ม 45 ในอัตราตามคำแนะนำที่ฉลาก และโรคใบไหม้ ป้องกันกำจัดโดยการฉีดพ่นสารมาเน็บ เช่น ไดเทนเอ็ม 22, แมนเซทดี, แคปเทน เช่น ออร์โทไซด์ ในอัตราตามคำแนะนำที่ฉลาก

ผักชีมักไม่ค่อยมีแมลงรบกวน แต่ในบางครั้งอาจพบเพลี้ยเข้าทำลาย สามารถป้องกันกำจัดโดยใช้คาร์บาริล เช่น เซฟวิน, คาร์โบซัลเฟน เช่น พอสซ์ อัตราตามคำแนะนำที่ฉลาก ผสมน้ำฉีดให้ทั่วหากจำเป็น

การเก็บเกี่ยวผักชี :

ผักชีจะเริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ 30-45 วัน เนื่องจากผักชีสามารถใช้ทุกส่วนบริโภค ควรเก็บเกี่ยวโดยการถอนด้วยมือตัดทั้งต้นและรากไม่ขาด แต่ก่อนถอนควรรดน้ำบนแปลงให้ดินชุ่มชื้นเสียก่อนเพื่อสะดวกในการถอน เมื่อถอนเสร็จแล้วนำไปล้างดินออก ตกแต่งโดยเด็ดใบเหลืองใบเสียทิ้ง แล้วมัดๆ ละกิโลกรัม นำไปผึ่งลมแล้วบรรจุถุง เพื่อให้ผักชีไม่เกิดการเน่าและขณะขนส่งอันเนื่องมาจากน้ำและเกินไป ผลผลิตผักชีที่ดีต้องมีใบเขียวสม่ำเสมอ ไม่เป็นโรคใบลายหรือใบไหม้ มีรากขาวมาก รากยาวและไม่ขาด

ที่มา : ชำนาญ เขียวอำไพ 2547 "การทำสวนผัก" หน้า 143-146, อักษรการพิมพ์. กทม.